

מזקזקים

בימה לדיון בין התמימים ואנ"ש
להגברת הלימוד והעיון בשיחות תנש"א-תשנ"ב

גליון ט

דבר מלכות ש"פ מקץ תשנ"ב

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ב"ה

תוכן

שבת מלאה באורחים / עמ' 6
יומן חי מהתוועדות ש"פ מקץ תשנ"ב

לא שוכחים: את נותן התורה, את מלך המשיח / עמ' 8
הרה"ח הוד דוד אריה - ר"מ ומשפיע בתות"ל קרית גת, אה"ק

חושך - מה זה בכלל?! / עמ' 11
הרה"ח יחיאל מיכל דאברוסקין - ראש ישיבה קטנה 'תורת אמת', י-ם

יו"ל ע"י מערכת 'מדקדקים'

שע"י תלמידי התמימים בישיבת תות"ל המרכזית
770 - בית משיח

• **יוצא לאור לקראת ש"ק פרשת מקץ-חנוכה תשע"ח**

הגיליון הבא יצא לאור בעז"ה לקראת ש"ק פרשת ויגש
אנ"ש והתמימים מוזמנים לשלוח הערות ותגובות עד יום שני ל' כסלו
לתרומות והקדשות, לתגובות, או להצטרפות לקבלת הקובץ באימייל מידי שבוע:
medakdekim770@gmail.com • ☎ +1(540)358-5152

כמה מילים בקשר עם שיחת נר א' דחנוכה תשנ"ב

לו היינו מגיעים ליהודי בן הדורות הקודמים, ומסבירים לו על פעולתה האלוקית של כל מצוה שיהודי עושה. היינו אומרים לו שהמצוה שלו כמוה כנר, אשר מאיר את החושך של העולם כולו. המעשה הקטן שלו פועל ברגע כמימרא מקצה השמים ועד קצה השמים, מגלה ומזכיר לכל העולם כולו את הבורא והמנהיג. כיצד היה מגיב?

מן הסתם, הוא היה מתפעל ומתרגש מהענין הרוחני הנשגב ששמע כעת. מבחינתו, זהו עוד אחד מתוך עולם המושגים הקדושים בהם יהודי מאמין; ממש לא מעולם המושגים הארצי והחומרי. לא משהו שניתן למשש בידים, כן משהו שמצדיק גלגול עינים למרום בהתרוממות רוח.

ואז הגיע הרגע - הסאטלייט ששינה את התמונה. לא עוד מושג רוחני, עולם עליון ובחינה באלוקות - זה פשוט ככה, בפועל ממש: רואים במוחש יהודי אחד מדליק נר של מצוה, נר שמאיר בעולם כולו ומזכיר לכולם - אפילו לאומות העולם - את הבורא והמנהיג. רואים זאת בפשטות, ממש כמו עוד משהו גשמי ושגיתי בחיים. ברגע אחד הפך לו 'מושג בחסידות' למציאות מוחשית.

.

לו נגיע ליהודי בן דורנו, ונסביר לו על פעולתה האלוקית של הגאולה האמיתית והשלימה - "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר". היינו אומרים לו שבגאולה יאיר האור האמיתי של התגלות כבודו של הקב"ה בתכלית השלימות, והעולם כולו יגיע לשלימותו ויהיה שרוי בידיעת ה' בדרגה הנעלית ביותר. כיצד הוא יגיב?

מן הסתם, הוא יתפעל ויתרגש מהענין הרוחני הנשגב ששמע כעת. מבחינתו, זהו עוד אחד מתוך עולם המושגים הקדושים בהם יהודי מאמין; ממש לא מעולם המושגים הארצי והחומרי. לא משהו שניתן למשש בידים, כן משהו שמצדיק גלגול עינים למרום בהתרוממות רוח.

ואז יגיע הרגע - ההתגלות שתשנה את התמונה. לא עוד מושג רוחני, עולם עליון ובחינה באלוקות - זה פשוט יתגשם, ככה, בפועל ממש: נראה במוחש את הקב"ה, נרגיש שהוא הוא האמת היחידה ואין בלתי. נראה זאת בפשטות, ממש כמו עוד משהו גשמי ושגיתי בחיים. ברגע אחד יהפוך לו 'מושג בחסידות' למציאות מוחשית.

דברי הרב

מהתנועות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

להאיר את העולם

הקב"ה נותן לנו את הגאולה לא בתור מתנה - דמי חנוכה - אלא בתור תשלום חוב • שתיכף ומיד זוכים להדלקת הנרות בביהמ"ק, מכיון שתיכף ומיד רואים איך ש"הנה זה בא" • קטע משיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה, אדר"ח טבת ה'תשנ"ב, בלתי מוגה

ועוד והוא העיקר - שע"י הדיבור בכל הענינים האמורים, באים תיכף ומיד לחנוכת בית המקדש השלישי, וע"פ מש"כ בלקוטי-תורה (ברמז) ש(כל) חנוכת-הבית קשורה "באיזה תוספת כמו איזה התקרבות או איזה מתנה", הרי מובן שמכיון ש"מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל" - גם הקב"ה נותן לישראל מתנות. אלא שבעניננו - אין זו מתנה, בתור דמי-חנוכה... אלא הקב"ה נותן את מה שהוא "מחוייב" (כביכול) לתת לנו, מצד מעשינו ועבודתינו עד עתה - את בנין בית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה.

והעיקר הוא, כאמור, שתיכף ומיד זוכים לחנוכת בית המקדש השלישי, שהוא ג"כ בית המקדש המשולש, ובב' האופנים-סדרים שבזה: או שבתחילה יחזרו המשכונות דבית ראשון בפני-עצמו, ובית שני בפני-עצמו. וכמו-כן המשכן שעשה משה דמעשה ידי משה נצחיים, ורק אח"כ נעשה מכל שלשת הענינים (משולש) בית המקדש אחד - בית המקדש השלישי. או להיפך, שלכל-לראש מתגלה הענין דבית המקדש השלישי כפי שהוא אחד ויחיד, ורק לאחר-מכן פועלים, שבו יוכלו גם בית ראשון ובית שני ומשכן שעשה משה. הן כפי שכל א' מהם הוא ענין בפני-עצמו, "משולש", והן, יתירה מזו, כפי שכל א' מהם הוא ג"כ כלול זה מזה.

. . ועוד והוא העיקר - שתיכף ומיד זוכים להדלקת הנרות בבית המקדש, מכיון שתיכף ומיד רואים איך ש"הנה זה בא" - "אט קומט משיח" הקשור במיוחד

ע"י העבודה ד"על
פתח ביתו מבחוץ"
דחנוכה מבררים
ומהפכים את
מציאות העולם
לקדושה, ועד
שביום העשירי
בטבת מתגלה
ש"העשירי יהי'
קדש"

ל"שמן", שהרי הוא נקרא "משיח" על-שם "בשמן
קדשי משחתיו".

ובפרט לאחר הדלקת נרות חנוכה "על פתח
ביתו מבחוץ", באופן שהם נראים לכל, כולל
אינם-יהודים, ועד כדי כך, שאפילו אלו הנקראים
"תרמודאי", אותיות "מורדת", רואים זאת.
ולא עוד, אלא, שזה מבטל את כל מציאותם; עד
ל"ריגלא דתרמודאי". ויתירה מזו - שמציאותם
גופא מתבררת ומתהפכת לקדושה (וע"ד "זדונות
נעשו לו זכויות", ועד לזכויות ממש), כמרומז בלשון
"כליא (ריגלא דתרמודאי)", שהוא גם מלשון כליון
ושלימות.

ובזה נכללת גם ההוראה האמורה - שב"ביתו" הפרטי נעשה "ושכנתי בתוכם" . .
ע"י שהוא נעשה בית תורה עבודה וגמ"ח. - דאע"פ שהוא מתפלל בציבור בבית
הכנסת ועד"ז לימוד התורה בעשרה דוקא בבית המדרש (שבלימוד זה יש מעלה
מיוחדת), הרי ישנם ענינים בתפילה הנאמרים בבית, ע"ד ברכות השחר, ועד"ז
בנוגע ללימוד התורה, כך שגם בביתו הפרטי ישנה קביעות בתורה עבודה וגמ"ח.

וזהו אחד הלימודים וההוראות - כולל גם נתינת-כח - מחנוכה על כל השנה
כולה. שכל הענינים ד"נר מצוה ותורה אור" צריכים לפעול גם "על פתח ביתו
מבחוץ" - לברר ולהפך גם את מציאות החוץ. וכמרומז גם בזה שימי החנוכה
נמשכים בחודש טבת שהוא ירח שבו "נהנה הגוף מן הגוף", המורה על גשמיות
העולם (יש הגשמי), ועד לענינים בלתי רצויים שבועלם כמודגש ביום העשירי
שבטבת שבו אירע ענין בלתי רצוי - כי ע"י העבודה ד"על פתח ביתו מבחוץ"
דחנוכה מבררים ומהפכים את מציאות העולם לקדושה, ועד שביום העשירי
בטבת מתגלה ש"העשירי יהי' קדש", כפי שיהי' לעת"ל כאשר יהפכו ימים אלו
ל"לשון ולשמחה ולמועדים טובים".

ועוד והוא העיקר - שע"י הדיבור בענינים אלו, וע"י ההחלטות בכל זה עתה -
נזכה תיכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה,

וכולנו הולכים בתוך כלל ישראל - "וארו עם ענני שמיא" - לארצנו הקדושה
(שענין זה מותר בתכלית גם בשבת), ולירושלים עיה"ק, ולהר הקודש, ושם גופא
- לבנין וחנוכת בית המקדש השלישי, ובית המקדש המשולש.

נזכרים ונעשים

יומן מזמן אמירת השיחה בבית חיינו

ההוראה מההתוועדות:

להוסיף בכל הענינים של חנוכה

האורחים שמקומם בד"כ בחלקו המערבי של ביהכ"נ, התפשטו הפעם על שטח נרחב יחסית, זאת לאור העובדה שהשבט נוכחים שלוש קבוצות גדולות של אורחים כ"י. בדקות האחרונות לפני תחילת ההתוועדות, הנעימו האורחים מאה"ק בפזמונים מסורתיים לשבת, בהשתתפות הקהל.

בשעה 1:40 לערך ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות כשהקהל מנגן "על ניסיד".

לאחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות" ניגנו כרגיל "זאָל שוין זיין די גאולה", ובינתיים ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א "לחיים" לקהל. באמצע נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו, ובהמשך הניגון עודד בידו הק' ובעיקר לעבר האורחים.

שיחה א' ארכה כ-40 דקות, ואותה פתח במילים: "מ'געפינט זיך איצטער אין מיטן חנוכה". בשיחה דיבר על השייכות דחנוכה ל"ט כסלו, אף שהי' הרבה דורות קודם, ועל ההכרח שנתגלה בדורות האחרונים בלימוד החסידות. אחרי שיחה זו ניגנו "על ניסיד" (בהתאם למדובר בסיום השיחה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כמה פעמים בתנועות חזקות ורצופות בידי הק', ובפרט לעבר האורחים מצפת, וחזרו על הניגון פעמים רבות.

שיחה ב' ארכה כ-13 דקות, ובה דיבר על מעלת קביעות שנה זו שיום א' דר"ח חל בשבת, וא"כ גם יום ב' דר"ח נכלל בהפסרת "מחר חודש".

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים בחוזק, ובפרט בקטע האחרון שעליו סימן לחזור כמה פעמים.

שיחה ג' ארכה כ-6 דקות, ובה ביאר את ההוראה שיש לקחת מהתוועדות זו: להוסיף עוד יותר בכל הפעולות דחנוכה באופנים האפשריים, ובכל הפרטים. את השיחה סיים במילים: "אז נאך פאר תפילת מנחה זאל שוין זיין און וועט שוין זיין

דער גאולה האמיתית והשלימה, און ממילא איז מען זוכה צו 'ישבו ישרים את פניך' אין דעם בית המקדש השלישי, 'והדליקו נרות בחצרות קדשך' בביאת בית המקדש השלישי תיכף ומיד ממש".

אחרי שיחה זו ניגנו "אך צדיקים" (בהמשך לנאמר בסיום השיחה כנ"ל), והמשיכו בשירת "כי אלקים יושע ציון". כ"ק אדמו"ר שליט"א טעם מה"מזונות", ואח"כ החל לפתע לעודד את השירה בתנועות חזקות בשתי ידיו הק' כו"כ פעמים! בתחילה במהירות רבה יותר, ואח"כ בקצב איטי יותר - אך ריבוי פעמים.

שיחה ד' ארכה כ-6 דקות, ובה הזכיר אודות הדבר-פלא שמצינו בבתי הכנסת שמדליקים בהם נרות גם בשחרית וכו'.

אחרי שיחה זו ניגש הר"ל ג', וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: "זאלן צוגיין די וואָס האָבן צוגעשטעלט די משקה המשמח [=שיגשו אלו שהעמידו את המשקה המשמח]".

הר"ל ג' העמיד כ-28 בקבוקים, ובינתיים ניגן הקהל "דידן נצח" (בקשר ליום הבהיר ה' טבת המתברך משבת זו), והסדר הי' כרגיל בשבועות האחרונים.

אחרי חלוקת המשקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל, טעם מה"מזונות" ואח"כ עודד את השירה למשך זמן בתנועות חזקות.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה, ואחרי שבירך - הביט למטה עבור המים ליטול את ידיו הק'. ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:32.

(מתוך דברי משיח תשנ"ב ח"ב, באדיבות "המכון להפצת תורתו של משיח")

לחיות

רבנים ומשפיעים מדברים ומתוועדים על ה'בן' שבשיחה

ה"שמן" שבתורה

הרה"ח **הוד דוד אריה** - ר"מ ומשפיע בישי"ק תות"ל קרית גת, אה"ק

בשיחות של הרבי מלך המשיח, הרבי מסביר שגזירת היוונים לא היתה לאסור באופן גורף את לימוד התורה; אדרבה, השיטה היוונית מאוד חיבבה לימוד חכמות שונות ובכללם חכמת התורה. מטרת הגזירה הייתה "להשכיחם תורתך", לעקור ולשרש מהתורה את קדושת התורה, ולהשכיח את נותן התורה, כך שלימוד התורה יהיה כלימוד חכמה גרידא, בלי שיהיה נרגש שזוהי חכמתו של הקב"ה.

בשיחת ש"פ מקץ תשנ"ב אומר הרבי שהגורם לגזירה זו, הוא תרגום התורה ליוונית שנעשתה בעקבות דרישת תלמי המלך. ומבאר שם הרבי, שישנה מעלה מיוחדת בלשון יוונית על שאר הלשונות, עד ש"בדקו ומצאו שאין התורה יכולה להתרגם כל צרכה אלא יוונית".

ובכל זאת, מאחר והתרגום נעשה מצד דרישת תלמי המלך, היה מקום לחשוש שמזה ייגרם אחר כך דבר בלתי רצוי, ועד ל"היפך הענין של מתן תורה".

ואכן, כעבור שנים נשתלשל מזה הגזירה של "להשכיחם תורתך" - ניתוק נותן התורה מחכמת התורה, עד לגזירות בנוגע לקיום מצוות בפועל.

כלומר, תרגום התורה ליוונית כשלעצמו הוא דבר חיובי בהחלט, אלא שאם התרגום נעשה מצד הרצון להחכים מלימוד התורה, ולא בשביל להתחבר עם נותן התורה, ההיזק רב על התועלת.

הרבי מציין שם (הערה 45) שבין שתי המאורעות - תרגום התורה ליוונית וגזירה היוונים בזמן חנוכה - עבר פרק זמן של מאה שנים, ובמשך תקופה זה למדו חכמת התורה בתרגומה ליוונית.

זאת אומרת, שהתקלה העלולה להיגרם כתוצאה מלימוד התורה ללא "נותן התורה", אין בהכרח שתהיה בין רגע, אלא יכולה לבוא רק לאחר חודשים ושנים של לימוד באופן כזה.

דוגמא לדבר מחיי היום-יום של בחור: בחור שמתעסק בכל כוחו במבצעים של הרבי, ובכללם מתעסק אף בפעולות הקשורות באופן ישיר לענייני משיח, אך ייתכן שהעשייה אינה בשביל לקיים רצונו של הרבי, אלא רק כדי להוסיף בשלימותו האישית - קשה לדעת לאן זה יוליך אותו בסופו של דבר...

לומדים גם כשלא לגמרי מבינים

הרבי מדבר בשיחה על כך שפנימיות התורה נמשלה לשמן: כמו שמן שמפעפע בכל דבר - כך פנימיות התורה, "דע את אלוקי אביך", צריכה "לפעפע" ולחדור בלימוד הנגלה שבתורה, כך שגם בלימוד הנגלה יהיה נרגש נותן התורה.

אמנם, בדורות האחרונים נתחדש שלימוד החסידות צריך להיות (גם) כדבר בפני עצמו. השמן נהפך למאכל של ממש שנעשה דם ובשר כבשרו, מזון עיקרי ובסיסי לגוף כמו לחם (נגלה) ממש - "יתפרנסון מיני", הפרנסה היא מהשמן עצמו (ולא רק כפי שהוא מעורב בשאר המאכלים).

אך לפי זה, אינו מובן מדוע עדיין חסידות נמשלת לשמן שבתורה - שהרי אי אפשר לאכול שמן גשמי בפני עצמו באם אינו מעורב במאכל אחר.

הרבי מתייחס לזה בהערה 68, ומסביר שגם כעת, כאשר חסידות נעשתה הכרח כלחם, וצריך ללמוד חסידות כדבר חשוב ועיקרי - עדיין נרגש בלימוד החסידות שמדובר כאן בדבר שלמעלה מהשגת האדם.

כאשר לומדים חסידות, צריכים לזכור לכל אורך הדרך - שעם היות שלימוד חסידות כיום אפשרי והכרחי, עדיין, מדובר פה אודות ענינים שבסופו של דבר הם למעלה מבינתנו והשגתנו. גם עצם הדבר שאנו לומדים ענינים שלמעלה מהמציאות שלנו, מרומם אותנו.

אותו הדבר בנוגע לענייני משיח וגאולה: יש כאלו שטוענים שמשיח זה ענין שהוא למעלה מההשכל, וקשה לתפיסה, ולכן אין צורך להתעסק בעניינים אלו. לכן צריך לדעת שאפילו חסידות הוא ענין שלמעלה מאיתנו, וכמו שחסידות אנו לומדים כמה שאפשר, ועם זאת אין לנו בזה השגה אמיתית ("תכלית הידיעה שלא נדעך") - כך צריכים ללמוד ענייני משיח וגאולה, אף שאיננו מבינים ענייני משיח לאמיתתם.

בדוגמת דברי אדמו"ר הזקן בפרק מ"ב בתניא, בנוגע להתבוננות בגדולת ה', ש"כבר האריכו חכמי האמת בספריהם, אך כל ישראל מאמינים בני מאמינים"; שלכאורה ממה נפשך, אם ישנה אריכות על כך בספרים, לשם מה זקוקים להגיע ל"מאמינים בני מאמינים" - זה ענין של שכל או ענין של אמונה? אלא שבזה אדמו"ר הזקן בא להדגיש, שאף שחסידות באה להסביר הכל בשכל, עדיין צריך לזכור שזה ענין שלמעלה מהשכל, והכל מושתת על אמונה.

חסידות ומשיח

הרבי מסביר בכמה שיחות שישנם שני הסברים לכך שבדורות האחרונים "מותר ומצווה לגלות זו החכמה": כיון שבדורותינו אלו החושך מתגבר ונוספות 'מחלות' חדשות, הרי מצד "עת לעשות לה' הפרו תורתך" צריכים ללמוד חסידות כתרופה למחלות אלו; הסבר שני הוא מכיון שמתקרבים יותר לביאת משיח, ההכנה ל"דעה את ה'" שיהיה בימות המשיח הוא ע"י לימוד חסידות.

בשיחה אצלנו, נראה שהרבי מחבר בין שתי הסיבות: כיון שמתקרבים לימות המשיח, החושך מתגבר יותר, ולכן צריכים ללמוד חסידות. זאת אומרת, שכאשר אנו רואים שמוכרחים להתגבר על חושך גדול יותר - זו גופא הוכחה שאנו קרובים לגילוי אור גדול במיוחד.

אולי אפשר לקשר זאת לדברי אדמו"ר האמצעי במאמרו 'פדה בשלום נפשי' - שהמחשבות הזרות שעולות לאדם בעת התפילה, קשות יותר מהמחשבות הזרות שעולות לו במהלך היום, כיון שדווקא מפני שהוא נמצא כעת בתפילה החושך מתגבר.

את הענין הזה עלינו לזכור גם בחיים שלנו, ובפרט כשעוסקים בענייני משיח - כאשר אנו נתקלים בקשיים שונים ומשונים. צריכים לזכור שדווקא הקשיים והבעיות מוכיחים לנו עד כמה אנחנו קרובים לגאולה, וממילא, עלינו רק להתגבר עליהם וכך להיכנס ישר ובשמחה אל הגאולה.

לחושך ה"אמיתי" אין מציאות אמיתית

הרה"ח יחיאל מיכל דאברוסקין - ראש ישי"ק 'תורת אמת', ירושלים

אור וחושך משמשים בערבובי

בהסתכלות החיצונית שלנו, החושך נתפס כמציאות הסותרת לחלוטין את האור, הגלות היא היפך הגאולה, וההעלם והסתר הוא הניגוד הגמור לגילוי.

כשמסתכלים בשיחה של פרשת מקץ, רואים שהרבי מביא שני ביאורים על כך שדווקא מתי שיש התגברות של חושך בעולם, אז יש התגלות מיוחדת מלמעלה - על אף שלכאורה זה אמור להיות בדיוק להיפך.

עוד לפני שמעמיקים בביאור עצמו, עצם השאלה כבר מכוונת אותנו להסתכלות פנימית יותר - הרבי מלמד אותנו כיצד צריך להסתכל על חושך בעולם בכלל, ובפרט כשמתקרבים לזמן של משיח.

את החלק המרכזי של השיחה הרבי מקדיש לביאור על כך שבכל פעם שראינו התגברות של חושך בעולם, דווקא אז רואים שהיתה גם התגברות בהתגלות התורה.

את ענין זה עצמו אפשר להסביר בשתי צורות: האופן הא' הוא ההסבר הפשוט יותר, שהיות והקליפות מתגברות והחושך נהיה גדול יותר - צריך אור אלוקי כנגד זה שיתן את הכח להתגבר על החושך, ואת זה הקב"ה נתן באמצעות התגלות מיוחדת של חלק נוסף בתורה, כדי שיהיה כלים להתמודד עם הרוע והחושך.

לפי ביאור זה יוצא דבר מאוד מעניין: כל הסיבה להתגלות האלוקית החדשה בעולם הוא החושך ... ככל שיש יותר חושך - יש יותר אור! ...

מובן מאליו שענין זה צריך קצת ביאור, איך יכול להיות שהחושך יהווה סיבה להתגלות חדשה בתורה? ...!

התגברות החושך הגאולתי

בדרך אפשר, ניתן לבאר את הענין באופן אחר, בעומק יותר, שההתגברות של החושך בעולם, זה לא רק סיבה חיצונית שמכריחה שהקב"ה יגלה בעולם אור אלוקי חדש ונעלה יותר, אלא שהחושך בפנימיותו הוא מעין כלי להתגלות אלוקית חדשה.

כוונת הדברים היא, שההתגברות של החושך בעולם היא ההוכחה שהעולם יותר כלי להתגלות אלוּקית חדשה שבתורה, כמבואר באריכות במאמר 'בלילה הוא' תשכ"ה שיש כמה דרגות בגילוי האלוּקי בעולם, 'ביום הזה' בלשון נוכח, 'ביום ההוא' בלשון נסתר, 'לילה הזה' שרואים את ההעלם והסתר, והדרגה שנראית ההעלם והסתר הגדול ביותר 'בלילה הוא' שאפילו החושך וההעלם והסתר הוא בלשון נסתר, על דרך 'ואנוכי הסתר אסתיר' שההעלם והסתר עצמו הוא בעלם, אבל לאמיתו של דבר הרי דווקא "בלילה הוא נדדה שנת המלך" ומשם החל תוקפו של נס, כי השורש של העלם והסתר זה הוא הדרגה הגבוהה ביותר.

אמת הדבר שכאן למטה זה משתלשל באופן של חושך הכי גדול שאין למטה הימנו, אבל עלינו לדעת את הדברים כפי שהם לאמיתתם, שדווקא בגלל השורש הגבוה של דרגא זו היא משתלשלת כאן למטה באופן של "בלילה הוא".

וכך היה גם בחנוכה, דווקא זה שהיוונים טמאו את כל השמנים, שמורה על הדרגה הגבוהה ביותר, והשמן שבהיכל ובקודש מורה על דרגה גבוהה עוד יותר - ואפילו שם היוונים הצליחו להגיע ולטמא, אבל דווקא כשהחושך מעלים ומסתיר כל כך, מתגלה האלוּקות באופן הכי נעלה, כמבואר באריכות במאמרי חג החנוכה.

אם כך, כיון שהחושך מורה על התגלות אלוּקית נעלית (אלא שהיא מוסתרת בגלל שאינה יכול להתגלות בעולם כמו שהיא), הרי שמצד ההסתכלות הפנימית, דווקא ההתגברות של החושך בעולם מצביע על כך שהעולם הוא כלי ראוי להתגלות חדשה בתורה, ולהתגלות אלוּקית נעלית יותר.

הפסולת מתנקזת בסוף הכלי

בסיום השיחה אפשר לראות את הענין האמור בצורה ממש מפורשת:

הרבי מביא בחצאי ריבוע את הביאור הידוע הנזכר בכמה וכמה מקומות בנוגע להתגלות של תורת החסידות דווקא בדורות האחרונים, שבכמה מקומות מבואר הטעם לכך מכיון שהחושך בעולם התגבר, ובמקומות אחרים מבואר שהטעם הוא שככל שמתקרבים לימות המשיח ולזמן בו תתגלה ה'תורה חדשה' אנו טועמים מפנימיות התורה.

והרבי מוסיף, וזה מבין המקומות הבודדים שהרבי מתבטא בצורה זו (וראה גם שיחת אחש"פ תש"ל, לקו"ש ח"ז בהוספות): "ויש לומר, שההתקרבות לביאת משיח צדקנו היא גם הסיבה להתגברות החושך בעולם. שבגלל התגברות הקדושה נעשית גם התגברות הלעומת-זה שמנגד לביאת משיח צדקנו".

הרבי מלמד אותנו
כיצד צריך להסתכל
על חושך בעולם
בכלל, ובפרט
כשמתקרבים לזמן
של משיח

היינו, שההתגברות של האור אינה בגלל התגברות החושך, אלא בדיוק להיפך, בגלל התגברות הקדושה - מתגבר החושך! בגלל שאנו עומדים בסמיכות לביאת משיח שאז יתגלה אור כל כך נעלה - הרי זו סיבה להתגברות החושך.

ולכאורה הביאור בזה הוא כמו שמובא במקומות אחרים שכל ענין החושך וההעלם והסתור בעולם הוא בשביל שיהיה לאדם בחירה חופשית ואת המעלה של "עבודה בכח עצמו" דווקא. וכמו בנוגע לכך שהגויים גם דומים בחיצוניותם לבני ישראל והולכים על שתיים וכו', למרות שהם נבראו וכל מציאותם היא בשביל ישראל, שהטעם על זה הוא בכדי שתהיה לנו בחירה חופשית.

ובאותיות פשוטות: היות שמתקרבים לביאת משיח ואפילו כבר יש את גילוי משיח בעולם (כמבואר בדבר מלכות דש"פ וירא) הרי באם לא יהיה כנגד זה התגברות של החושך לא תהיה בחירה חופשית והמעלה של עבודה בכח עצמו, ממילא גילוי האור גופא גורם להתגברות של לעומת זה.

ועל דרך משל מהמבואר מהפסולת שביין וכדומה, שהפסולת הכי גסה נמצאת דווקא בשולי הכלי. הפסולת שלמעלה אינה גסה כל כך, ודווקא בתחתית הכלי מתקזז עיקר הכלוך והפסולת.

דהיינו, שמכיון שאנחנו מתקרבים לימות המשיח שאז יהיה "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" לכן דוקא עכשיו יש התגברות של החושך בעולם, ומתגלים הקליפות השמרים והפסולת הכי גסה.

הכח להתמודד - לחושך אין מציאות!

איך שלא נבין את זה, בין אם נסתכל על החושך כמו הביאור בתחילת השיחה שמצד ענינו הפנימי הוא מורה על התגלות האור הנעלית שמגיעה בעקבותיה, שלאחריו מגיעה התגברות חדשה בתורה, ובין אם נבין את ענינו של החושך בצורה ההפוכה בדיוק, כמבואר בהמשך השיחה שבגלל שיש התגברות האור יש גם התגברות החושך - הרי ממה נפשך יוצא שלחושך מצד עצמו אין מציאות...

ובמילים פשוטות, כל ענינו של החושך הוא או בשביל שתהיה לאחריו התגלות אלוקית, או בעקבות התגלות אלוקית, וממילא, כאשר תופסים את ענינו של החושך וההעלם והסתור בהסתכלות כזו - זה נותן כח להתמודד ולהתגבר עליו.

להעיר

עיונים וביאורים מאת התמימים ואנ"ש

גילוי חסידות כהכנה לביאת משיח עצמו

א

ראיתי להעיר על דבר מעניין. בדבר מלכות השבועי (ס"ד) לאחר שמבאר כ"ק אד"ש הטעם להתגלות החסידות בדורנו והקשר לחנוכה (מצד התגברות החושך, מתגלה ריבוי אור), מוסיף כ"ק אד"ש שהתגלות תורת החסידות בדורנו אינה רק מצד התגברות החושך, אלא גם ובעיקר בתור הכנה לגילוי דלעתיד.

ולאח"ז בהמשך השיחה (ס"ז-ח) מוסיף לבאר, שבדורנו מודגש שלימוד החסידות אינו כ"תבלין" ללימוד הנגלה שבתורה, אלא אף הוא נחשב כלימוד עיקרי בפ"ע ועד שמוכרח יותר מלימוד הנגלה. ומביא לכך (בס"ז) דוגמא בולטת מהקמת תומכי תמימים. בתקופה שקמה חבורת "מפיצי השכלה", הוקמה תות"ל שלומדים חסידות כנגלה בקביעות ובהבנה והולף וניתוסף ע"י הרבי הקודם שהקים עוד סניפים ומוסיף בדורנו.

ובהמשך השיחה (ס"ח) כשמבאר "בעומק יותר" שהתגלות דרוזין דרוזין, שמן שבתורה חסידות, זה בעיקר מצד הקירוב למשיח צדקנו שנק' "משיח" על שם המשיח בשמן שהוא יגלה את ה"שמן" דתורת החסידות וכו', ומבאר הקשר דמשיח לחנוכה וכו', ומביא את הקמת תומכי תמימים ע"י הרבי הרש"ב כדוגמה שהתגלות חסידות קשורה לא רק עם הגילוי דלעת"ל אלא עם משיח עצמו ובלשונו הק': "כולל ובמיוחד ע"י התייחסות ישיבת תומכי תמימים, חיילי בית דוד שיוצאים למלחמת בית דוד לנצח את אלה "אשר חרפו עקבות משיחך", ולהביא בפועל להתגלות דוד מלכא משיחא, ובפרט בדורנו זה, שכבר נשלמו כל הענינים, וצריכים רק "לפתוח את העיניים" ולראות ש"הנה זה (המלך המשיח) בא". עיי"ש.

(1) ראה הע' 67 בשיחה.

והיוצא מהנ"ל, דבסעיף ח' מבאר כל הענין די"ט כסלו והקמת תות"ל ע"פ הטעם הב' בקשר לקירוב משיח, משא"כ בסעיף ז' שמבאר בהקשר ללימוד בקביעות בתות"ל, ופחות הקשר למשיח עצמו.

ב

והנה בלקו"ש ח"ל שיחה לי"ט כסלו מבאר ב' הטעמים הנ"ל להתגלות תורת החסידות בדורנו, ובטעם הב' שם פחות מודגש הקשר למלך המשיח עצמו, אלא הדגש הוא על מצב העולם שיהיה אז - שבימות המשיח ילמדו ויעסקו בלדעת את ה', ולכן בתור הכנה "להכין ליבם דישראל" צריך כעת ללמוד ולגלות את תורת החסידות.

ואילו כאן בתשנ"ב מדגיש שהגילוי הוא מצד הקירוב לביאת משיח צדקנו עצמו, שהוא נמשח בשמן ושהוא ילמד תורה חדשה סודות התורה מסתר צפונותיה (ראה הסבר הב' בקונטרס תורה חדשה תנש"א), וגם בגלל שאז זה יהיה העסק של העולם ובפרט ישראל. ועפ"ז מבאר את משמעות הקמת תות"ל וי"ט כסלו כנ"ל באות א'.

וכן בשיחה של ש"פ וירא תשנ"ב (סי"ב-ג) מדגיש שהקמת הישיבה הנ"ל בתור הכנה לגאולה וגילוי משיח. ולכאורה מדוע מקשר זאת למשיח עצמו - שהקמת תות"ל היא על מנת לנצח המחרפים דמשיח, ולא מדגיש את העניין המרכזי - הקשר שלה לגאולה?

ויש לומר ע"פ המבואר בדבר מלכות תולדות הב', שם מבאר כ"ק אד"ש מעלת התגלותו של משיח ושממנה מסתעפים כל היעודים והפרטים בגילוי של ימות המשיח והגאולה השלימה², וע"כ קושר זאת למשיח עצמו - שהוא מביא התגלותו של עצמו ית' כאן למטה.

ובפשטות י"ל בזה עוד:

שיחה זו נאמרה בחורף תשנ"ב לאחר שנה שמלך המשיח נגלה בו ובפרט בניסן תנש"א⁴ ולאחרי ההכרזה הגיע זמן גאולתכם וסיימו כל הענינים של העבודה להבאת הגאולה.

(2) דהרי ההתגברות על המגידים להתגלותו של משיח מבטא דבר שולי בייחסה לגאולה. דבאם בייחסה להסרת המניעה כנ"ל הרי שתפקידה תם בהתגלותו של משיח, משא"כ באם נאמר שקשורה עם הגאולה הרי שתפקידה קיים לעולם. ומדוע בוחר כ"ק אד"ש לקשור את תפקידה עם דבר שולי לכאורה ביחס לגאולה?

(3) וראה מה שביאר בענין התגלות זו בגליון דשבוע שעבר הת' י.א.ל.ו.

(4) ראה שיחת ש"פ נשא תנש"א.

וכמו שמדגיש אד"ש בשיחות של בין וירא - מקץ, שמציאותו של משיח ישנה בעולם, ויתירה מזה ישנה גם התגלות משיח עצמו, וצריך לקבלו, וסיימו עבודת הביורורים וההתגלות נמצאת בעולם, וצריכים רק לפתוח העיניים ולראות שיושבים עם הקב"ה בשולחן יחד עם משיח עצמו, אחרי כל זה, הגילוי של חסידות זה מצד הקירוב ועד התחלה כבר של ביאת משיח עצמו מלך המשיח כנזכר בארוכה בשיחות דהמשך נ"א נ"ב וכן בויצא על לימוד החסידות בפרט בעניני גאולה.

הת' שלום דובער שי' מליכאלי
ישי"ג חח"ל צפת, ארה"ק

ניתן להתנגד למשיח!?

א

בדבר מלכות השבועי, לאחר שמבאר כ"ק אד"ש השייכות דחנוכה - "שמן" לתורת החסידות, מביא ב' טעמים לבאר מדוע תורת החסידות התגלתה דווקא בזמננו: א. שזהו מצד התגברות החושך. ב. מצד התקרבותנו לביאת המשיח, ע"כ התגלתה תורת החסידות בתור "טעימה" והכנה לגילוי דלעתיה.

ומיד לאח"ז אומר שסיבת התגברות חושך בעולם כיום היא מצד ההתקרבות לביאת המשיח. והטעם לכך הוא "שבגלל התגברות הקדושה נעשית גם התגברות הלעו"ז שמנגד לביאת משיח צדקנו, ויש צורך ללחום עם המנגד, שזהו"ע "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח" עכלה"ק (ס"ח בשיחה).

והיינו, שלפני ביאת משיח מתגבר הכוח שמנגד לביאת משיח צדקנו, וזהו חלק מענין "ילחום מלחמות ה'" של משיח.

וכן משמע מדבר מלכות חיי שרה ה'תשנ"ב, וזלה"ק (ס"ט):

"כפס"ד הרמב"ם, שמשיח הוא "מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כו", ו"ילחום מלחמת ה'", דבר המוכיח שהוא נמצא בעולם שבו קיימים מנגדים, שמשום כך הוא צריך לנהל מלחמה - וינצח". עכלה"ק.

ולכאורה צריך להבין: בדבר מלכות תזו"מ ה'תנש"א משמע, שלא שייך כלל שיהיו מנגדים למשיח, הואיל ו"לא איברי עלמא אלא למשיח", ממילא לא שייך שיהיו לו מנגדים, וזלה"ק (סי"א):

"... כיון שהחיות והמציאות של כל בני המדינה וכל עניני המדינה תלוי' בהמלך, מובן, שלאמיתו של דבר לא שייך מציאות של מנגד להמלך, שהרי כל מציאותו של ה"מנגד" (כפי שנראה בחיצוניות) תלוי' בהמלך.

ועד"ז בנוגע להגאולה - שענין המלכות (מלך המשיח) מדגיש שלאמיתו של דבר אין העולם (גלות) יכול להיות מנגד להגאולה, כיון שכל מציאות העולם תלוי' בענין הגאולה (מלכות), כדאיתא בגמרא "לא איברי עלמא אלא... למשיח", ולכן, ה"ניגוד" דהעולם (גלות) להגאולה אינו אלא ענין חיצוני בלבד, וביטולו הוא ע"י התגלות ענינו האמיתי של העולם - מלכות".

כלומר, שמכיוון שכל מציאות העולם תלויה בענין הגאולה, ממילא לא שייך כלל שיהיו ענינים המנגדים לגאולה, ומה שנראה מנגד למשיח ה"ז רק בחיצוניות אך בפנימיות לא שייך מנגד למשיח כלל.

ב

ועפ"ז יש להאיר, שבדבר-מלכות השבועי (מקץ) ובדבר מלכות חיי-שרה הנ"ל, ששם מזכיר את ענין המנגד למשיח, ה"ז אך ורק ענין חיצוני, אך בפנימיות הענינים לא שייך כלל ענין זה (כמבואר בדבר מלכות תזו"מ הנ"ל).

ובדרך אפשר ניתן להסביר מדוע בד"מ השבועי (ובד"מ חיי שרה), ביאר זאת מצד חיצוניות הענינים, ובד"מ תזו"מ ביאר זאת מצד פנימיות הענינים, וזאת ע"פ החילוק בב' הרובדים בתפקידו של משיח דלקמן:

א. תפקידו של משיח ע"פ הלכה לפני הגאולה. ב. תפקידו של משיח בזמן הגאולה ובישיכות למצב העולם בימות המשיח.

בדבר מלכות השבועי, ההסתכלות הינה מצד תפקידו של משיח לפני הגאולה, הואיל וכל הביאור לאורך השיחה נסוב סביב מצב העולם והתגלות החסידות לפני הגאולה, ולכן שם מגדיר את ההתנגדות למשיח - כהתנגדות ממשיח, שמשח צריך ללחום בה, הואיל וזה תפקידו בזמן זה.

וכן בדבר מלכות חיי שרה, העוסק בביאור תפקידו ואישיותו של משיח לפני הגאולה (בתור שליח המביא לבנ"י את הגאולה), ומכיוון שמדובר בתפקידו של משיח ע"פ הלכה מגדיר שם את המנגדים כקיימים ממש, בהם צריך ללחום, הואיל וזה חלק מההגדרה ההלכתית של מלך המשיח ע"פ הרמב"ם (הל' מלכים פ"א ה"ד) - "ללחום מלחמות ה'".

אך בדבר מלכות תזו"מ, מבוארת שם אישיותו של משיח בנוגע לגאולה עצמה, (וכהסברו באריכות שם לאורך סי"א). ולכן מובן - שע"י התגלות המלכות בשלימותה בגאולה, אזי יתגלה שבעצם כל מציאות העולם הנראה כמנגד

לגאולה מתגלה שבעצם אינו מנגד כלל, הואיל ויתגלה בכל הבריאה כולה ש"לא איברי עלמא אלא למשיח"⁵.

הת' מנחם מענדל שי' ששון
ישי"ג חח"ל צפת, ארה"ק

תגובות

תגובות שנתקבלו במערכת לגליונות קודמים

"אור הלבנה כאור החמה" - לא רק בתקופה הב'

(גליון ז', פרשת וישלח, מדור 'להעיר': "מיעוט הלבנה - הגילוי דתקופה הב'")

בגיליון ש"פ וישלח כתב הת' מ.מ.א. לחלק בין הביאור בד"מ תולדות שהעצם מתגלה דוקא בר"ח, לבין הביאור בד"מ וישלח שהעצם מתגלה בחציו השני של החודש - שבד"מ תולדות מדבר אודות התקופה הא' דימות המשיח, ובד"מ וישלח מדבר על התקופה הב' שאז משתנה טבע האדם והעולם וכו'.

ולכאורה קשה לומר כן, ע"פ המבואר בשיחת אהש"פ תשד"מ (התוועדיות תשד"מ ח"ג עמ' 1530): "יש לומר שהיעוד "והיה אור הלבנה כאור החמה" קאי על התקופה שלאחרי תחיית המתים, אבל לימות המשיח (לפני תחיה"מ) - לא יהי' שינוי באור הלבנה. . . אמנם תירוצו זה קשה לתווך עם ביאור החסידות שהיעוד "והי' אור הלבנה כאור החמה" קשור עם שלימות וגמר הבריורים, שאז עולה שם ב"ן בשם ס"ג כו'. שמזה משמע שיעוד זה יהי' תיכף ומיד בביאת המשיח (גמר הבריור), ולא שידחה למשך זמן שלאח"ז..."

והיינו שכ"ק אד"ש מה"מ אומר שעניין זה של "והיה אור הלבנה כאור החמה" קשור לסיום עבודת הבריורים - כלומר מיד בתחילת ביאת המשיח. וא"כ, גילוי העצם שעליו מדבר בד"מ וישלח - כלומר: גילוי העניין ד"ישראל וקוב"ה כולא חד", שהוא אמיתת העניין של "אור הלבנה כאור החמה" - אינו שלב שיהיה בתקופה השנייה של ימות המשיח, אלא מיד בתחילתם בסיום עבודת הבריורים. וכמו שמבאר באריכות בשיחה זו, שהסיבה לזה שישראל נעשו בבחי' "מקבל"

(5) ובעומק יותר י"ל, שמלחמותיו של משיח גם בזמן הגלות - המנגד אינו מנגד אמיתי, הואיל ויתגלה בגאולה שלא שייכת מציאות כזו. אך מ"מ, כאשר מדבר בפשטות על זמן הגלות מזכיר שאכן קיימים מנגדים שבהם משיח צריך ללחום, ובזמן שמדבר על הגאולה - מזכיר שזה לא שייך כלל.

היא אך ורק לצורך עבודת הברורים; ולכן, ברגע שסיימנו את הברורים ניתן הכח לגלות עניין זה, ומיד ברגע הגאולה (בתקופה הראשונה) יבוא עניין זה בפועל ובגלוי.

הת' לוי יצחק שי' ארובו
קבוצה, 770 בית משיח

הרמזים על מעלת ימי החודש

(גיליון ז' - פרשת וישלח, מדור צריך עיון - א)

בד"מ וישלח ס"ג מבאר כ"ק אד"ש מה"מ - שבנוסף למעלת ימי החצי השני של החודש בכך שמספרם מוסיף והולך (יותר מאשר בחצי הראשון), ישנה מעלה נוספת "בהגימטריא והרמזים שבהם", והולך ומונה המעלות המרומזות במספרי ימים אלו. ובגליון ש"פ וישלח הוקשה בזה, שיש לעיין מהי המעלה ברמזים אלו לגבי הרמזים במספרי החצי הראשון של החודש (כפי שנתבאר בריבוי שיחות).

ולענ"ד, אין קושיא זו מתחילה כלל; כיון שהיסוד להקשות כך היא ההנחה - שאד"ש אומר שישנה הוספה במעלת הרמזים שבחצי השני, על פני מעלת הרמזים שבחצי הראשון.

אך לכאורה אין זה הפשט בשיחה - שהרי אד"ש אינו אומר שמעלות אלו נעלות יותר מאשר מעלות החצי הראשון, וכל כוונתו היא רק להדגיש את עצם זה שישנן מעלות בחצי החודש השני.

כלומר: ע"פ הקס"ד שבשיחה, בחציו השני של החודש שבו מתמעט אור הלבנה - היה צריך להיות מנין הימים פוחת והולך, וזאת משום היותו זמן נחות; אמנם, על כך מקשה שמוה שמהניין שבו מוסיף והולך, נראה שאינו זמן נחות אלא אדרבה, זמן נעלה (כשלעצמו). וכדי לחזק סברא זו, מוסיף ומביא עוד מעלות שישנן ברמזים והגימטריא של ימים אלו - המוכיחות שימים אלו אינם ימים נחותים. אך בכל זה אינו נכנס כלל לבאר איזו מהמעלות נעלית יותר.

ויותר מכך - אם נלמד (כההנחה הראשונית הנ"ל) שכוונת אד"ש לומר שרמזים אלו נעלים יותר מהרמזים שבחצי הראשון, לא יהיה די בכך, ונצטרך לומר שברמזים אלו גופא מוסיף והולך בכל יום על חבירו (שהרמז שבי"ח, "חי" - הוא נעלה יותר מהרמז שבי"ז, "טו"ב"; וכן הלאה). בדומה למעלת המספרים שמוסיפים מיום על חבירו (כפי שמדגיש בקטע הקודם בשיחה). וצ"ע לומר כך. אלא מוכרחים ללמוד כנ"ל, שרמזים אלו מבטאים את המעלה הכללית בחצי השני של החודש, ולא הוספה במעלות על הימים שלפניהם.

ולכאורה יש לדייק זאת גם מלשון אד"ש מה"מ בשיחה: "מלבד ההוספה (גם בחציו השני של החודש) בהמספר דימי החודש, מודגש העילוי גם בהגימטריא והרמזים שבהם", והיינו שבמספר של ימי החודש מודגשת אכן ההוספה בחציו השני של החודש על החצי הראשון, ובגימטריא והרמזים מודגש רק העילוי כשלעצמו (ולא כהוספה על החצי הראשון כמו שמודגש במספר ימי החודש). וק"ל.

הרה"ח **מנחם מענדל** שי' פרבר
נו"נ בישי"ק חח"ל צפת, אה"ק

סיום עבודת הבידורים "בדורנו זה"

(גליון ז', פרשת וישלח, מדור צריך עיון - ג)

בגליון ש"פ וישלח הוקשה על האמור בדבר מלכות ש"פ וישלח תשנ"ב סי"א - שכאשר מבאר שנסתיימה עבודת הבידורים, אומר שענין זה התרחש "בדורנו זה", אף שבמשך הדור עוד לא הסתיימה עבודה זו⁶, אלא רק בסיומו - משא"כ בתחילת הדור הזכיר כמ"פ שגוּתרו עוד בידורים.

ולענ"ד הביאור בזה פשוט, ונקודתו - שכשאומר "בדורנו זה" אינו מציב זמן מדויק בדורנו; אלא עצם זה שתפקידו של דורנו הוא לפעול את סיום עבודת הבידורים במהלך הדור (אף שבפועל נעשה זה לקראת 'סיומו'), זה עצמו אומר ש"דורנו זה" שייך לסיום עבודת הבידורים.

ואף שעפ"ז ניתן להקשות - מדוע אח"כ ממשיך ומפרט "ובדורנו זה גופא ניתוסף עוד יותר בכהנ"ל... בשנה זו", ומוסיף חידוש נוסף בהתקרבות לגאולה - "לא זו בלבד שנשלמה העבודה וצריכים לפעול הגילוי בעולם (כנ"ל סי"א), אלא יתירה מזה, שישנו כבר בפועל ובגלוי, וצריכים רק לפתוח את העינים, כי מכבר "נתן לכם... עינים לראות", אשר בפשטות קשור זה עם שנה זו דוקא. ולכאורה, ע"פ הנ"ל, כשם ש"סיום עבודת הבידורים" שנעשה בסוף הדור הוא חלק מ"דורנו זה", הרי גם החידוש של "שנה זו" גם הוא חלק מדורנו, ומדוע יש להפריד אותו מכללות עבודת הדור לשלב נפרד?

6 לע"ע המקום הראשון שמצאתי המדבר על סיום עבודת הבידורים הוא בש"פ וישב תשנ"א (סה"ש ח"א ע' 188), ומאז כמה פעמים בשנות תשנ"א-ב. וממ"ש בהערה 106 שם ("קבץ" - לשון עבר, ולא "קובץ" (בתוספת ו') שיוכל להמשך עוד ו' חדשים) משמע שענין זה נפעל דוקא בתקופת אמירת השיחה ממש. ואם לאי מי ידועים פרטים נוספים בזה, אשמח שיעמיד הדברים על דיוקם.

והביאור לענ"ד הוא, ששני שלבים אלו - "דורנו זה" שבו מסתיימת עבודת הבירורים, ו"שנה זו" שבה ישנו כבר בפועל ובגלוי וצריכים לפתוח את העינים - מקבילים לשני השלבים שנתבארו במהלך השיחה⁷ - שלימות קבלת אור הלבנה מהחמה, והשלימות היתירה שנעשית לאחריה (וכתוצאה ממנה), שהלבנה נעשית כמו החמה:

שלימות קבלת אור הלבנה מהחמה שייכת לשלימות בירור העולם והכשרתו לקבלת האור האלוקי; והשלימות ד"אור הלבנה כאור החמה" שייכת לגילוי שנפעל אחרי (וכתוצאה מ)שלימות בירור העולם, שמתגלה העצם שלפניו מעלה ומטה בהשוואה.

ושני ענינים אלו הם שני ענינים בעבודת דורנו: היותו הדור האחרון לגלות המסיים ומשלים את עבודת כל הדורות, והיותו הדור הראשון לגאולה, שבו היא מתחילה להתגלות. ומובן, שזה שדורנו הוא "האחרון לגלות" מודגש במשך כל הדור כולו (אף שסיום עבודת הגלות לגמרי נעשה בהמשכו וסיומו); אך זה שהוא "הראשון לגאולה" מודגש דוקא בסיומו, לאחר שכבר נשלמה עבודת הגלות. ולכן הענין של סיום עבודת הבירורים שייך לדורנו בכלל, והענין של פתיחת העינים לראות את הגאולה שייך בעיקר לסיומו.

הת' **מנחם מענדל שי' תמרי**
ישיבת תות"ל המרכזית, 770 בית משיח

ההבדל בין "מארש נפוליון" ו"האדרת והאמונה"

(גליון ח' - פרשת וישב, מדור צריך עיון ב)

בגליונכם שבוע שעבר הוקשה מהו ה"שינוי הקיצוני" שנעשה דווקא בדורנו בהפיכת ניגון "האדרת והאמונה" - והרי גם בזמנו של אדה"ז נהפך הניגון "נאפאליאן"ס מארש", והיכן מתבטא השינוי בדורנו בזה?

ונראה לבאר בפשטות: בזה שניגנו את ניגונו של נפאליאן בפני אדה"ז לא מודגש הפיכתה של קליפת צרפת, אדרבה מודגש בעיקר תוקפה, שלכן רצה אדה"ז שלא ינצחו, וזהי הסיבה שביקש שינגנו ניגון הניצחון - שהניצחון יעבור לצד שהחזיק בו, אך עם מהותה לא התעסק כלל לבררה.

7 ס"ד ובהערה 27. ובס"י מקשר זאת לענין עבודת הבירורים וסיומה, ע"ש. ועד"ז מובאים ב' שלבים אלו גם בשיחות דשבעות שלפנ"ז - ש"פ ויצא סוס"ז, ושלח"ז - ש"פ וישב סוס"ב וס"ח"ט.

משא"כ הניגון של "האדרת והאמונה", מבטא ביטולה והפיכתה של קליפת צרפת; כיון "שניגון המדינה מייצג דוגמא של המדינה. ועאכו"כ כשמדובר אודות ניגונה של מדינת צרפת - כידוע, שהניגון נתחבר בעת המהפכה" (כלשונו הק' בס"י בשיחה). ומהותה של מדינה זו - היא הקליפה של החופשיות והפריקת עול וכו', שהחלה במהפכה הצרפתית (כמבואר בארוכה בס"ה בשיחה). ולכן בזה שחסידיים מנגנים ניגון זה בדורנו מודגש שקליפתה נתבררה, ואינה מנגדת לקדושה עוד.

וזהו השינוי הקיצוני בדורנו לגבי אדה"ז - בזמן אדה"ז: שיא הקליפה, אדה"ז התנגד לכך ועד שהתפלל להפסד המלחמה ועד שע"פ דרך הטבע בגלל זאת הייתה הסתלקותו.

אך בדורנו, ניגון זה שביטא את הרעיון של המהפכה שבגללה אדה"ז התנגד לצרפת, נהפך לקדושה ולניגון חסידי, "ועד כדי כך, שישנם כאלה שאינם יודעים כלל שניגון זה נלקח מ"אי"שם", אלא חושבים שזהו ניגון חסידי מעיקרא".

הת' שלמה שמשון יעקב שי' פבזנר

ישי"ק חח"ל צפת, ארה"ק

בענין הנ"ל

בגליונכם שבוע שעבר מדור צ"ע הוקשה היכן מתבטא השינוי הקיצוני בדורנו לגבי ניגון מדינת צרפת לעומת זמן אדה"ז (דגם בזמן אדה"ז ניגנו את הניגון של נאפאליאן וכו')?

ולדידי ניתן לתרץ בפשטות, בהערה 48 בשיחה כותב לגבי הסיסמה של צרפת "ולהעיר שהשנה תתמלא 200 שנה מהניגון (תקנ"ב)", אשר מזה מובן שניגון זה הינו קדום ועתיק יותר לתקופתו של נאפאליאן (שיר זה הוא בתקופה של התחדשות הצרפתי כידוע בהיסטוריה דמדינה זו).

ולפ"ז מובן שהניגון שהושר בפני אדה"ז (שיר הניצחון של נאפאליאן) אינו מבטא את כללות האומה ההיא, אלא רק פרט מחיי האומה (כידוע שהם שרו שיר זה כשעברו את גבול רוסיה, שמסמל את הניצחון) ובמילא מובן שביחס לשיר של אותה אומה ה"ז דבר קטן. משא"כ הניגון מסמל את המדינה (כידוע שהניגון של המדינה מורה על "דוגמא של המדינה", כמבואר בשיחה עצמה), ולכן יש שנוי קיצוני.

מראי מקומות

מקורות נבחרים להרחבת העיון בנקודות שנתבאר בשיחה

- **בס"א:** שעיקר היו"ט דחנוכה הוא בהדלקת נרות (ענין רוחני), כיון שהניצחון היה רוחני. ראה (בנוסף ללקו"ש הנסמן בהע' 5) בלקו"ש חכ"ה ע' 236 שמבאר מדוע עיקר ההודאה הוא על הנס הרוחני כיון שהמלחמה היתה ענין רוחני שלכן דווקא נרות מבטאים נס זה. וראה עוד בביאור הא דהנס של חנוכה הוא בנרות בשיחת מקץ תנש"א (סה"ש ח"א ע' 192).
- **בס"ג:** בענין החילוק שבין יין לשמן ראה (בנוסף להמ"מ שבהע' 18, ובנוסף לסה"מ מלוקט ח"ב, הנסמן בהע' 25, שמבאר ענין מים יין ושמן באריכות וראה עוד בהנסמן בסה"מ שם הע' 32). בד"ה "ועמדו רגליו" תשח"י שיש ב' ענינים בשמן ובא' מהם הוא מאוחד עם היין. וראה גם חכ"ד ע' 26 במעלת השמן על היין בענין הביטול שלכן נק' לשכת השמנים ע"ש השמן אף שיש בהגם יין.
- **בס"ד:** חג חנוכה הוא מד"ס, ובזמן ירוד, ולמרות זאת הוא קשור עם שמן
- **בס"ה:** הכוח של היונים נובע משורשם בקדושה. ראה בשיחת ש"פ מקץ תשכ"ו (שיחו"ק ע' 137) שמבאר ענין הביטול וענין האחדות שנתקבל בחכמת יון עקב יניקתם מחכמה דקדושה.
- **בס"ו:** תוכן הנס דחנוכה בענין השמן - שמצאו פך א' של שמן (ובהערה 48). ובביאור הנס שבמציאה זו, והלימוד מזה שטבע העולם מוכן להשלימות דלעת"ל, שזה נעשה ע"י הפצת חסידות ראה בסה"ש תש"נ ח"א ע' 200 ואילך. וראה עוד עד"ז בביאור הנס שבניצחון המלחמה בד"ה להבין ענין נ"ח תשכ"ו סי"ד (סה"מ ח"ו ע' עג), ובשיחת ש"פ וישב תשכ"ו (שיחו"ק ע' 131).

עצמם באים לרה"י, ועד שהרה"ר עצמה נהפכת לרה"י.

• **בס"ז:** עיקר ושלמות הגילוי דשמן שבתורה נעשה ב"ט כסלו: ראה ד"ה להבין ענין נ"ח סי"א (סה"מ ח"ו ע' עב), שלאחרי י"ט נמשך גילוי החסידות באופן שהמעניות עצמם נמצאים בחוצה, מצד הגילוי דפנימיות עתיק שהיה אז.

• **בס"ט:** קץ הימים וקץ הימין: בסה"ש תשמ"ט ש"פ מקץ סי"א ובלקו"ש ח"ה ע' 200 הנסמן שם הע' 88. מבאר ב' הפירושים שיש במילה קץ, ומקשר זאת לקץ הימים וקץ הימין ומבאר שייכותם.

• **בסי"א:** מעט ורעים היו ימי שני חיי. בשיחת ש"פ שמות תשמ"ו (התועדויות ח"ב ע' 365 ואילך) מקשה באו"א כיצד ידע שלא יחיה עוד כו"כ שנים. ומקשר זאת לתביעת הגאולה.

• **שם:** שמן החתום בחותמו של כהן גדול - דרגה נעלית בשמן. בד"ה "נר חנוכה" (סה"מ מלוקט ב' ע' כ"א) שזהו דרגה שלמעלה מטו"ד לגמרי - עצם הנשמה שא"א אצלו באופן אחר. ובאג"ק ח"ב ע' רע"ז שזהו ההתקשרות לראש אלפי ישראל שבדור.

• **שם:** ההפרש בין לימוד נגלה ללימוד חסידות והעירוב והאחדות שצ"ל בהם. בקונטרס ע"ד חלוקת הש"ס ב"ט כסלו (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 476) מבאר באורך החילוק בין נגלה לחסידות בתוכן הלימוד, באופן הלימוד, ובפעולתו על הלומד. ומהו"ע עירובם יחד.

• **שם:** בפי' ענין כליא ריגלא דתרמודאי. ראה בשיחת ש"פ מקץ תשד"מ (התועדויות ח"ב ע' 668) כו"כ שלבים ודרגות בהענין דכליא ריגלא דתרמודאי - שמתבטל מציאות התרמודאי, שהתרמודאי

להעיר • המשך מעמ' 22

מיותר לציין, שגם בתדירות השימוש של ב' הניגונים הנ"ל מתבטא ההבדל הנ"ל, דניגון הניצחון שרים רק בעת מלחמה או כיו"ב, משא"כ ניגון המדינה שרים בכל אסיפה ואירוע וכו'. וקל להבין.

הת' **מנחם מענדל** שי' **שמעוני**

שליח במתיבתא בואנוס איירס, ארגנטינה

צריך עיון

נקודות לעיון והתבוננות בשיחה השבועית

דהנה בסעיף ו' משמע שיש מעלה דווקא כשחודרת בנגלה: "ובנסתר דתורה גופא מודגש ענין זה בשמן שבתורה (יותר מבין שבתורה) . . שאינו משקה בפ"ע אלא מערבים אותו בשאר מאכלים, ומפעפע בכל דבר, ודוגמתו בשמן שבתורה, העירוב והאחדות דנסתר שבתורה . . עם נגלה דתורה" (ע"ש). ובסעיף ז' אומר: "והחידוש די"ט כסלו . . שנעשה גם הלימוד ברזין דרזין שבתורה בתור לימוד חשוב ועיקרי, היינו, לא רק באופן שמערבים השמן בהמזון העיקרי, אלא שהשמן עצמו . . הו"ע עיקרי של מזון". ומשמע שמעלה יתירה דווקא בענין זה שבא כלימוד בפני עצמו.

ג. סעיף י"א: מבאר דברי יעקב "מעט ורעים היו ימי שני חיי", שמשמעות המילה "מעט" היא באיכות: "אף שבכמות רבים הם, מועטים הם באיכות, להיותם ימים חסרים . . מפני החסרון בטובה". וצריך להבין, שלכאורה לפי זה "מעט ורעים" זו כפילות, שהרי "מעט" פירושו באיכות - כלומר, ימים רעים - וא"כ, מה מוסיף כל אחד מהם על חברו?

א. סעיף א': כשמבאר שחנוכה הוא ניצחון רוחני, ולכן נקבע בהדלקת הנרות - עניין רוחני, משא"כ שאר החגים; אומר: "דלא כבנס פורים שעיקר הנס הוא ההצלה מגזירת המן נגד קיום גופם של בני", ועד"ז בנס דפסח שניצלו ממצרים ששעבדו את גופם". אך אינו מתייחס לשאר החגים.

בנוגע לסוכות מובן שהוא גם הצלה גשמית (הצלה מהשמש ונחשים וכו'). אך בנוגע לשבועות יש לעיין, שלכאורה אין כאן הצלה גשמית אלא עניין רוחני - וא"כ, לפי הביאור שמביא בשיחה, מדוע נקבע לחג בסעודה גשמית [בשיחות כ"ק אד"ש (לקו"ש חכ"ג שיחת חגה"ש ב') מסביר בארוכה, שאדרבה בשבועות "בעינן נמי לכס", מצד שעניין מתן-תורה הוא חיבור רוחניות וגשמיות (וראה בשיחה זו גופא הערה 16). אך השאלה היא כיצד זה מתאים לחילוק שמביא כאן בשיחה, אם הייתה הצלה גשמית או לאו?]

ב. סעיפים ו'-ז': יש לעיין האם זה שפנימיות התורה חודרת ונמשכת בנגלה דתורה, הוא מעלה או חסרון.

לסיכום

סיכום מהלך השיחה בקצרה

סעיפים א"ג

פתיחה: מעלת חנוכה - שמן

פותח ומבאר שבחנוכה חוגגים בהדלקת נרות, לעומת שאר הימים טובים בהם חוגגים בסעודה גשמית - כי החידוש בחנוכה הוא שבו היתה הצלה רוחנית (ס"א).

ובעומק יותר - כיון שגם עניניהם הגשמיים של ישראל הם רוחניים, לכן כל החגים קשורים עם רוחניות; והחידוש בחנוכה הוא שהענין הרוחני שבו נעלה יותר (ס"ב): כל החגים קשורים עם לחם מים ויין, המורים על נגלה דתורה (וגם סודות התורה), וחנוכה קשור עם שמן המורה על רזין דרזין שבתורה - הסודות הכי עמוקים (ס"ג).

סעיפים ד"ח

ביאור מרכזי: גילוי סודות התורה, מחנוכה ועד משיח

מקשה - מדוע דוקא בזמן ירוד של גזירת יון התגלה ענין כה נעלה של רזין דרזין שבתורה? ונקודת הביאור, שהתגברות החושך בעולם מביאה להוספה בהתגלות האור (ס"ד).

החושך שהתגבר בזמן יון - היה שע"י יניקתם מחכמת התורה רצו לטמא את השמן, חכמת התורה. כלומר, להתגבר ולהכחיש את הקדושה והאלוקות שבתורה, ולהתייחס אליה כחכמה אנושית (ס"ה). ולכן הנצחון היה דוקא על ידי כך שמן, המורה על פנימיות התורה - ידיעת אלוקות, שעל זה היונים לא יכלו לשלוט (ס"ו).

אמנם אז לא התגלתה פנימיות התורה בשלימות, אלא רק פעלה בלימוד הנגלה; וככל שחושך הגלות הלך והתגבר, התווסף בגילוי פנימיות התורה כשלעצמה (ס"ז). ובעומק יותר: בגלל ההוספה בגילוי פנימיות התורה אינה רק בגלל החושך, אלא בגלל ההתקרבות לגאולה (ס"ח).

בנקודה

חנוכה הוא החג שבו חוגגים את הנצחון על גזירות היונים, שמטרתם היתה להשכיח את הקדושה שבתורה ולהתייחס אליה כאל חכמה אנושית. התשובה לחושך גדול שכזה היא גילוי האור הגדול של השמן שאין ביכולתם לגעת בו - פנימיות התורה, המגלה את האלוקות שבתורה. גילוי זה גם דוחה את החושך, וגם מכין אותנו לשלימות של ידיעת אלוקות בגאולה.

כשנקרא את פרשת "מקץ", נזכר הן את דחיית החושך וסיום-קץ הגלות, והן את התגלות האור הגדול בגילוי קץ הגאולה; וכמובן, נזכר ולא נשכח עד כמה צריכה להיות ההשתוקקות לגאולה, שבלעדיה כל חיינו - ארוכים ומלאים ככל שיהיו - הם "מעט ורעים".

סעיפים ט"א

ביאור נוסף: פרשת השבוע והגאולה

ב' הענינים הנ"ל אודות גילוי תורת החסידות (מצד התגברות הגלות, וכהכנה לגאולה), קשורים לפרשת מקץ ששמה מורה על קץ הימים (סוף הגלות) וקץ הימין (תחילת הגאולה) (ס"ט).

גם התוכן של סדרת הפרשיות וישב-מקץ-ויגש-ויחי קשור לגאולה, כיון שבפרשיות אלו מסופר על עבודת יעקב ויוסף, ששניהם יחד עניינם גאולה בפועל (ס"י).

מסיים בביאור דברי יעקב "מעט ורעים היו ימי שני חיי", שכל עוד שהגאולה לא באה בפועל ימיו הם מעטים וחסרים (ס"א).

סעיפים יב"ד

המעשה הוא העיקר

ההוראות למעשה: חיזוק האמונה והתשוקה והציפייה לביאת המשיח (כמו יעקב), והוספה בהפצת תורת החסידות (כהוראת ימי חנוכה), וכפשוט הוספה במבצע חנוכה (ס"ב); כהוראת שבת חנוכה ושבת ראש חודש, להוסיף בכל עניני חנוכה באופן של חידוש, וחידוש כפול (ס"ג).

ויהי רצון שהקב"ה יתן מעות חנוכה ויגאל את ישראל (ס"ד).

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

הרה"ח הרב **ירחמיאל** שי' וזוגתו מ' **חנה** תחי' וב"ב:
חי' מושקא, דבורה לאה, שיינא, מנחם מענדל,
חווה רבקה, דוד, שיינדל גיטל, מנוחה סימא,
צבי הירש, יקותיאל דובער שיחיו

בעלינאָוו

שלוחי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ס. פאולו - ברזיל

נתרם ע"י הרה"ת ר' **שמואל** וזוגתו מרת **שטערנא שרה** שיחיו

שפריצער

לעילוי נשמת

מרת **אלקה** ב"ר **מאיר שמואל** ע"ה

נלב"ע כ"ח כסלו תשס"ח

